

Als de bekostiging van lwoo-leerlingen deels wegvalt, dan moet je straks werken met klassen van meer dan 25 leerlingen

Passende onderwijsondersteuning

Eerlijker zorg voor alle **leerlingen**

Vanaf 1 augustus, met de invoering van passend onderwijs, hebben scholen zorgplicht voor alle leerlingen. De ondersteuning wordt eerlijker verdeeld, maar er zijn zorgen over de financiering.

“Het wordt eerlijker”, denkt zorgcoördinator Dick Idema van AOC De Groene Welle. “Met de invoering van passend onderwijs heeft elke leerling, die om wat voor reden dan ook ondersteuning nodig heeft, daar recht op. Dat is beter dan in het huidige systeem waarin zorg deels beperkt wordt tot leerlingen met een rugzakje: de leerlinggebonden financiering of lgf.”

Structuur

Vanaf 1 augustus, als passend onderwijs ingevoerd wordt, verdwijnt het rugzakje. Er komt een andere financiering, een andere vorm van samenwerking. De ondersteuningsstructuur in het onderwijs verandert. Als het goed is zullen leerlingen het merken: er is meer aandacht voor hen. Ouders merken het omdat ze meer betrokken worden bij de ontwikkeling van hun kind. En docenten merken het omdat zorg – meer dan ooit – een integraal onderdeel wordt van hun werk.

Voor groene scholen, die gewend zijn om met zorgleerlingen om te gaan, zijn het geen grote veranderingen denkt Roland Anhaus, zorgcoördinator bij vmbo-groen in Utrecht (Wellantcollege). Hij spreekt uit ervaring. Zijn school is een van de pioniers die sinds augustus 2013 werken volgens de systematiek van het passend onderwijs. “We hebben al jaren ervaring met een ‘best pittig publiek’. Wat verandert, is de structuur en de organisatie,” zo legt hij uit. De zorg is meer gestructureerd. In plaats van een ambulante begeleider is er op zijn school nu een ‘Begeleider Passend Onderwijs’, een functionaris in dienst van het samenwerkingsverband Sterk VO. In het gemeentelijke samenwerkingsverband (er zijn er 74 voor het voortgezet onderwijs) werken primair, voortgezet en speciaal onderwijs samen om de zorg voor de leerlingen te organiseren.

Ouders

Voor elke leerling zijn er groeidocumenten opgesteld. Die groeidocumenten (als voorbeeld te downloaden bij sterkvo.nl) brengen in beeld wat een leerling nodig heeft voor zijn ontwikkeling op school, thuis en in de vrije tijd. Het ontwikkelingsperspectiefplan (opp), een verplicht onderdeel, beschrijft het uitstroomprofiel en de ontwikkelingsmogelijkheden van de leerlingen. In Utrecht stellen mentoren dat plan op in overleg met ouders. Ook in Amsterdam-Noord, bij de vmbo-locatie van Clusius College, een andere pionier, is het contact

met ouders geïntensiveerd, vertelt locatiedirecteur Pieter Roelofs. De functionaris in dienst van het samenwerkingsverband heet hier ‘ouder- en kindadviseur’ (oka). Zij adviseert docenten, onderhoudt contacten met ouders of verwijst leerlingen door naar bijvoorbeeld een orthopedagoog. Ze is aanwezig bij leerlingenbesprekingen, ouderavonden, volgt het verzuim. “Die formule werkt goed,” zegt Roelofs. “Voorheen hadden we te maken met verschillende functionarissen: een schoolmaatschappelijk werker, een ambulante begeleider of andere organisaties. Ze hadden minder mogelijkheden, minder contact met ouders.”

Cultuurverandering

“Het contact met ouders is essentieel”, zegt Arie van Hoorn van AOC Terra. “Daarom investeren we in de opvoedingsdriehoek leerling – ouder – school. Uit onderzoek blijkt dat die ouderrelatie bijzonder effectief kan zijn, ook voor het mbo.” Van Hoorn, locatiedirecteur in Emmen, bereidt de invoering van passend onderwijs voor AOC Terra en Onderwijsgroep Noord voor. Hoewel hij de invoering van passend onderwijs als stap ziet in een proces dat al veel langer gaande is, en ook niet stopt na de invoering in 2014, denkt hij dat er wel degelijk iets verandert. “Passend onderwijs zorgt voor een bewustwordingsproces, bij vmbo en mbo. We gaan niet meer uit van de beperkingen van de leerlingen, maar van de ontwikkelingsmogelijkheden. Als het goed is gaan we meer individugericht werken. We halen het maximale uit de leerling. En ik verwacht dat ondersteuningsinstellingen straks minder langs

‘Passend onderwijs zorgt voor een bewustwordingsproces bij vmbo en mbo’

Docenten merken dat zorg – meer dan ooit – een integraal onderdeel wordt van hun werk

Ouders merken dat ze meer betrokken worden bij de ontwikkeling van hun kind

‘Het gevaar dreigt dat elk samenwerkingsverband eigen beleid maakt. Scholen ontvangen dan minder middelen voor het lwoo.’

elkaar heen werken nu ze onder dezelfde financiering van de gemeenten gaan vallen.”

De ondersteuning verandert, zo blijkt uit de telefonische rondgang op verschillende scholen. Er komen andere zorgfunctionarissen. Scholen leggen intensievere contacten met ouders. En er komen andere leerlingvolgsystemen. Van elke leerling die ondersteuning nodig heeft, wordt een ontwikkelingsplan opgesteld. Wat betekent dit voor het werk van docenten? Hoe bereiden scholen hun teams er op voor?

De pionierende scholen hebben extra teambijeenkomsten gehouden. “Belangrijk,” vindt Anhaus, “want zorg wordt voor iedereen binnen het team integraal onderdeel van het werk.” Zo hebben alle docenten in Utrecht tijdens studiedagen kennis gemaakt met het ondersteuningsprofiel van de school, met de groeidocumenten of met de externe begeleiders. Ook in Amsterdam zijn vergelijkbare teambijeenkomsten gehouden.

Groene Welle trekt voor de ‘cultuurverandering’ een traject van drie jaar uit met scholing.

“Belangrijkste verandering is dat docenten zorg niet meer van zich af kunnen schuiven.” Van Hoorn ziet ook dat docenten met leervragen komen: Hoe monitor je de ontwikkeling van leerlingen? Hoe evalueer je de ondersteuning? Hoe kun je meer handelingsgericht werken? Of hoe voer je gesprekken met ouders? Tot dusver kijken de woordvoerders vol vertrouwen naar de invoering van passend onderwijs: het is eerlijker. De zorg is strakker georganiseerd en de leerling komt meer centraal te staan.

Zorg

Maar er zijn ook zorgen, met name over de financiering. Peter van der Poel, lid CvB van Wellantcollege, en vertegenwoordiger van de AOC Raad in het landelijk overleg Passend Onderwijs van OC&W met de sectorraden, heeft zorg over de borging van de financiële middelen die groen vmbo-scholen nodig hebben voor de ondersteuning. De middelen voor lichte ondersteuning komen onder passend onderwijs niet meer alleen ten goede aan vmbo-leerlingen maar aan alle vo-leerlingen. Daarnaast heeft hij zorg over de toekomst van de lwoo-middelen die vanaf 2016 naar de samenwerkingsverbanden gaan. De AOC-Raad en de VO-raad maken zich er sterk voor – zo legt Van der Poel uit – dat de samenwerkingsverbanden die gelden op basis van de huidige systematiek een op een doorsluizen naar de schoolbesturen. “Het gevaar dreigt dat elk samenwerkingsverband eigen beleid maakt. Scholen ontvangen dan minder middelen voor het lwoo. We doen er alles aan om dat op landelijk niveau te voorkomen.” Juist voor aoc’s kan dat een bedreiging zijn, zo legt hij uit, omdat ze vaak kleine spelers zijn in de regionale samenwerkingsverbanden. Wellantcollege zou dan het bestuurlijk gevecht met grotere spelers in 15 samenwerkingsverbanden moeten voeren.

Dick Idema in Zwolle herkent die zorg: “We hebben nu 122 leerlingen met een rugzakje. Als die bekostiging anders wordt, en de bekostiging van lwoo-leerlingen deels wegvalt, ontcom je niet aan bezuinigingen. Dan moet je werken met klassen van meer dan 25 leerlingen. De vraag is wat er dan van de kracht van groen onderwijs overblijft.”

Een andere zorg heeft Gerard Oud, CvB-lid bij Clusius College over de financiering van de zorg bij mbo-leerlingen. “We moeten fors inleveren op het budget voor zorg in het mbo.” Het mbo-groen heeft drie keer zoveel leerlingen met een lgf dan het overige mbo, zo legt hij uit. Maar in de bekostiging is het groen mbo gelijkgetrokken met het overig mbo. “We zijn ons rot geschrokken. Ik weet nog niet hoe we dit oplossen.”

Ondanks die zorgen is er vertrouwen: Voor de leerlingen wordt het beter, denkt Van Hoorn. “Eigenlijk is die term passend onderwijs niet juist,” zo denkt hij hardop. “Dat zou impliceren dat je het onderwijs ook beter aan laat sluiten bij de beleven van de leerlingen, aantrekkelijker maakt. Passende onderwijssteun zou een betere term zijn.” ■